HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

למאי ניחוש לה אי לנפילה מזהר זהיר ביה אי לפקדון כיון דשמיה כשמיה לא מפקיד גביה מאי אמרת דלמא מסר ליה (א)אותיות נקנות במסירה ההוא גיטא דאשתכח בסורא וכתיב ביה הכי בסורא מתא אנא ענן בר חייא נהרדעא פטרית ותרכית פלונית אנתתי ובדקו רבנן מסורא ועד נהרדעא ולא הוה ענן בר חייא אחרינא לבר מענן בר חייא מחגרא דהוה בנהרדעא ואתו סהדי ואמור דההוא יומא כי איכתב ההוא גיטא ענן בר חייא מחגרא גבן הוה אמר אביי אף לדידי דאמינא חיישינן הכא לא חיישינן דהא קאמרי סהדי דבנהרדעא הוה מאי בעא בסורא אמר רבא אף לדידי דלא חיישינן [א]הכא חיישינן דלמא (ב)בגמלא פרחא אזל אי נמי בקפיצה אי נמי מילי מסר כדאמר להו רב לספרי וכן אמר להו רב הונא לספרי (ג)[ב]כי איתנכו בשילי כתובו בשילי אע"ג דמימסרן מילי בהיני וכי איתנכו בהיני כתובו בהיני אע"ג דמימסרן מילי בשילי מאי הוה עלייהו דשומשמי רב ייבמר אמר לא חיישינן רבינא אמר חיישינן [ג]והלכתא חיישינן: קטטה בינו לבינה וכו': היכי דמי קטטה בינו לבינה אמר רב יהודה אמר שמואל באומרת לבעלה גרשיני כולהו נמי אמרו הכי אלא באומרת לבעלה גירשתני וליהמנה מדרב המנונא דאמר רב המנונא (ד)[ד]אשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה [ה]באומרת גירשתני בפני פלוני ופלוני ושאילנא ואמרו לא היו דברים מעולם מ"ט דקטטה רב חנינא אמר משום דמשקרא רב שימי בר אשי אמר משום דאמרה בדדמי מאי בינייהו

איכא

דלמא מסר ליה. נתנו לו ולא קנו מידו בקנין ושמא יחזור בו ליכא למיחש להכי דאותיות כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו: **גבן הוה.** אצלנו היה בנהרדעא וגיטא כתיב בסורא: **הכא לא חיישינן.** דהא איבדקא כל נהרדעא ולהאי ענן ליכא למיחש דהא אמרי סהדי כו' ואביי לא חייש לדלמא אזיל ליה לעלמא ובדיקה הוא דקמצריך באותו מקום: **הכא חיישינן.** הואיל והוחזק איש אחר בעירו כשמו: **גמלא פרחא.** הולך מהר כעוף פורח: **בקפיצה.** על ידי שם: **מילי מסר.** ואע"פ שלא היה עמהם שמא מתחלה אמר להם בעירו כתבו גט לאשתי ואח"כ הלכו העדים לסורא: **שילי והיני.** מקומות הן: ה"ג **מאי הוי עלייהו דשומשמי.** מי חיישינן שמא פינן: **אמרו הכי.** בשעת כעסן: **מ"ט דקטטה.** דתנן במתניתין כי אמרה מת בעלי לא מהימנא: **דמשקרא.** מרוב שנאה מתכוונת לאסור עצמה עליו: **דאמרה בדדמי.** כל מקום סכנה שראתה אינה נותנת דעתה לומר שמא לא מת ולא אנסא דהואיל וסניא ליה לא דייקא כולי האי:

עד

למאי ניחוש לה אי לנפילה כו'. והא דאמרי' בפ' גט פשוט (ב"ב קעג.) אותיות נקנות במסירה אביי אמר צריך להביא ראיה פירוש דחיישינן לנפילה ופקדון וי"ל דהתם איירי בנפילה דרבים אבל לנפילה דיחיד שיפול מיוסף בן שמעון וימלאנו יוסף בן שמעון אחר ודאי לא חיישינן והכי נמי מפליג בפ' גט פשוט (שם דף קעב:) בין נפילה דיחיד לנפילה דרבים וא"ת א"כ היכי קאמר התם אהא דתנן במתני' (שם:) דשני יוסף בן שמעון מוציאים שטר חוב על אחרים ותנא דברייתא קאמר דאין מוציאין (א) בפלוגתא דפליגי אביי ורבא בצריך להביא ראיה או אין צריך דמ"ד אין מוציאין סבר לה כאביי דחייש לנפילה והא לנפילה דחד לא חייש אביי שיפול מיוסף בן שמעון זה וימלאנו אחר ויש לומר דלאו ממש בפלוגתא דאביי ורבא פליגי אלא כמו שאביי חשש לנפילה דרבים חושש אותו תנא אפי' לנפילה דיחיד וא"ת והיכי מייתי התם ראיה אביי למילתיה דחיישינן להביא ראיה אלמא חיישינן לנפילה מההוא דאחד מן האחין שהיה שטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה אלמא חיישינן לנפילה והא אחין הוי נפילה דחד ולא חייש אביי ויש לומר דמדמי אחים דשמטי מהדדי כדמפרש התם לנפילה דרבים ואי חיישינן לנפילה דרבים התם נמי יש לחוש:

מאי אמרת דלמא מסר ליה אותיות נקנות במסירה. וא"ת ורבא היכי מייתי מינה ראיה הא שפיר קאמר אביי וכי תימא דחייש לנפילה ופקדון האמרי' בפרק גט פשוט (שם קעג:) אותיות נקנות במסירה אביי אמר צריך להביא ראיה רבא אמר אין צריך להביא ראיה (ה) אלמא אין צריך להביא ראיה אי חיישינן לנפילה ופקדון וי"ל דרבא סבירא ליה דאין אותיות נקנות במסירה ולכן מייתי ראיה דאי חיישינן לתרי יצחק הכא נמי גבי חבי בר ננאי הוה לן למיחש דלמא מסר ליה והשתא חוזר בו והא דקאמר בפ' גט פשוט (ג"ז שם) אותיות נקנות במסירה כו' ורבא אמר אין צריך לאו משום דרבא ס"ל הכי אלא אליבא דר' (ב) מאיר דאית ליה הכי במתני' דהתם פליגי וא"ת בריש כל הגט (גיטין כד:) אמר קטנה הוא דלא מצי מגרש הא גדולה מצי מגרש אמר רבא זאת אומרת שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים ומה ראיה הוא גט לשטר חוב בגט אין לחוש שמא תמסור לחברתה להתגרש בו שידוע שלא תוכל להתגרש ובשטר יש לחוש דלמא מסר ליה וי"ל דהתם גרס רבה מדמהדר אביי בתריה והכא גרס רבא אי נמי אפי' גרס התם נמי רבא יש לפרש דהכי דייקינן התם דכי היכי דגדולה מצי מגרש ולא חיישינן שמא מסרה לצור על פי צלוחיתו ה"נ לא חיישינן לשני יוסף בן שמעון שמא מסרם זה לזה לצור על פי צלוחיתו דלגבות החוב הם יודעין שאין המסירה מועלת דאין אותיות נקנות במסירה וה"ר אלחנן תירץ דמדמי שטר לגט דכמו שהיה לנו לחוש בגט לנפילה כיון דלא מיזדהרא ביה הכי נמי היה לחוש בשטר דלמא מסר ליה ומדלא חיישינן בגט לנפילה הוא הדין דלא חיישי' דלמא מסר ליה:

אותיות נקנות במסירה. הא אינן נקנות חיישינן דלמא מסר ליה ותימה מאי שנא בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר (ו) שהמוחזק בו נאמן לומר שהוא שלו כי אפילו ידוע שמאמינים זה לזה אין לחוש על פקדון אלא בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר וגודרות שהדבר ידוע שלא לקחם א"כ גבי אותיות נמי היה לנו להאמינו כשאומר שהם שלו וכי תימא כיון דאין אותיות נקנות במסירה דצריך שטר ואין לו שטר חיישינן דאינן שלו מ"מ ליחוש שמא הקנה לו אגב קרקע דשטר נקנה אגב קרקע כדאמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עו: ושם) בשמעתא דאין אותיות נקנות ושמא קנין אגב קרקע לא שכיחא אי נמי לא מהני קנין אגב קרקע אלא בשטר של אותה קרקע כדאמרינן התם כיון שהחזיקו בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא דשטר אפסרא דארעא הוא אבל שטר חוב בעלמא אין נקנה אגב קרקע דלא דמי למטלטלין אבל תימה לר"י דלמה לא נימא שהם שלו ולא נתן לו חברו כלום ושמא כיון דשמיה כשמיה ואין מוכיח מתוך השטר שהוא שלו ולא עשה בו סימן יש לחוש שמא של חברו היה כי אי אפשר שלא יהא סימן לזה שאין בזה ושוב פר"י דודאי הקלף יכול לעכב שלא יפסיד חזקתו אע"פ שדרכו להפקיד גביה אבל החוב לא יוכל להוציא כל זמן שנוכל להסתפק דלמא הפקיד גביה והיינו נמי דאמר בגט פשוט (שם קעג.) גבי שאני הכא דאחין משמטי מהדדי ואין החוב למוחזק שלא יוכל לגבות החוב אבל הקלף נראה לר"י שיוכל לעכב וכן חפץ אחר:

הכא חיישינן דלמא בגמלא פרחא אזל. וא"ת בפ"ק דמכות (דף ה. ושם) אמר רבא (ז) (בר אבא) אתו בי תרי ואמרו בחד בשבא בצפרא הרג פלוני את הנפש בנהרדעא ואתו בי תרי ואמרו בפניא בחד בשבא עמנו הייתם בסורא חזינן אי מצפרא לפניא מצו אזלי אין נהרגין ואי לא מצו אזלי נהרגין פשיטא מהו דתימא ניחוש לגמלא פרחא קמ"ל [א] וא"ר"ת דהכא כיון שמתכוין לקלקל אשת חברו אזל בגמלא פרחא אבל התם אם הלכו בגמלא פרחא היה מקלקלם יותר וה"ר מנחם פי' דהתם אם איתא דאזלו בגמלא פרחא היה להן לטעון כן ומדלא אמרו הכי ש"מ דשקר הם מעידים:

אע"ג דמימסרן לבו מילי בשילי. אר"ת דשילי והיני שני מקומות הן וסמוכות זה לזה כדאמר במס' ביצה (דף כה:) רב הונא בשבתא דריגלא מכתפי ליה מהיני לשילי ולרבותא נקט הני מקומות שסמוכין זה לזה:

וליהמנה מדרב המנונא. אמר ר"י דהלכתא כרב המנונא מדפריך סתמא דגמרא מרב המנונא ובפ"ב דכתובות (דף כב: ושם) גבי אמרה נשביתי דייק לאוקומי אמוראי דהתם כרב המנונא ובפ' התקבל (גיטין סד:) נמי פריך אדר"י מדרב המנונא והא דבשילהי נדרים (דף צא. ושם) דחה (ח) רבה למילתיה דחויא בעלמא הוא ואפי' פליג הלכתא כרב המנונא כדפי' וא"ת בסוף פרק הכותב (כתובות פט. ושם) גבי הוציאה גט דקאמר רב יוסף הב"ע שאין שם עידי גירושין דמיגו דיכול לומר לא גרשתיה יכול לומר גרשתיה ונתתי לה כתובתה והיאך יכול לומר כן כיון שנאמנת לומר גירשתני ויש לומר דכשתובעת כתובה אינה נאמנת אלא דוקא לענין נישואין:

איכא

מסורת הש"ס

(א) [קדושין מז: ב"ב עו. עז. קסט: קעג. סנהדרין לא.], (ב) מכות ה., (ג) ב"ב קעב. גיטין פ., (ד) נדרים צא. כתובות כב: גיטין סד: פט:, (ה) צ"ל ולמה, (ו) [ב"מ קטז.], (ז) [טעות הדפוס], (ח) [לפנינו שם איתא רבא],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה למאי וכו' דאין מוציאין דפליגי בפלוגתא דאביי: (ב) ד"ה מאי אמרת וכו' אלא אליבא דרבי דאית ליה כצ"ל ותיבת מאיר נמחק:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה הכא. וא"ר"ת הכא כו'. נ"ב ורשב"א וש"פ כתבו דעיקר סמיך על טעם דאמרינן מילי מסר:

מוסף רש"י

אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב לחברו קנה החוב במסירת אותיות (סנהדרין לא.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על שטר שהוא מוכר לו אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו נתחייב הלוה לפורעם לזה (קדושין מז:) ונשתעבד לו לוה לזה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (רשב"ם ב"ב קסט:) לגבות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר ולא מצי טעין לוה לצור על פי צלוחית מסרו לך (שם עו.) ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא שום שטר (שם עז.). **בגמלא פרחא.** מין גמלים יש שהם קלים במרוצתם כעוף הפורח (מכות ה.). **כי איתנכו בשילי.** ואתם כותבין שם אותה העיר בשטרי מכירה או שטרי הלואה או שטרי מתנה או זכרון עדות, כתבו בתוך השטר מקום שאתם יושבים שם בשעת כתיבה, כלומר במקום פלוני כתבנו הך מה שראינו במקום פלוני (רשב"ם ב"ב קעב.). **וכי איתנכו בהיני.** לכתוב שטר כתובו בהיני. כתבו בתוכו שבהיני נכתב ואף על גב דמימסרן כו' (גיטין פ.) בהיני, מקום (רשב"ם שם).

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה י טוש"ע אה"ע סימן קלב סעיף ד:

יז ב מיי' שם פ"א הל' כה ופכ"ג מהלכות מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין לד טוש"ע שם סימן קכח סעיף א וטוש"ע ח"מ סימן מג סעיף כ:

יח ג מיי' פ"ו מהל' שאלה ופקדון הל' ד סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סימן רלג:

יט ד מיי' פי"ב מהל' גירושין הל' ד ופט"ז מהל' אישות הל' כו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' יז סעי' ב וסימן קנב סעיף ב:

כ ה מיי' פי"ג מהל' גירושין ה"א סמג עשין נט טוש"ע שם סי' יז סעי' מח:

תוס' חד מקמאי

ההוא גיטא דאשתכח בסורא האי עובדא נמי הכי הוה שהיו העדים מעידים נמי דהאי ענן בר חייא דהוה יתיב בסורא א"ל נכתוב ונחתום גט לאשתו.